

שקופית 1 שער:

כיתות א-ב יותר מצליחים לקלוט באופן חווייתי יותר אז נתחיל עם משחק.

מה אומרים: "מי מכיר את המשחק 'המלך אמר'?" – בהצבעה. – מעולה אז אני אהיה רגע המלך ושניה נשחק! המלך אמר אצבע על האף!
המלך אמר כל מי שיש לו תלתלים לעמוד.
המלך אמר כל מי שיש לו שיער חלק – לחייך.
המלך אמר לצחוק!"

אם הייתי אומרת המלך אמר שצריך להרביץ לילדים אחרים, הייתם עושים את זה?" – לתת להם רגע לחשוב ולענות ולהסביר למה כן או למה לא.

ואם במקרה הילדים האלו זה אתם – איך הייתם מרגישים?" – שוב לתת להם רגע להסביר איך הם היו מרגישים.
אם הייתי אומרת שחצי מהילדים יכולים ללכת הביתה מוקדם והחצי השני צריך להישאר לנקות ולסדר את הבלאגן של כולם – אך הייתם מרגישים אם הייתם אלו שצריכים להישאר מאחור?" – שוב לתת להם רגע להסביר איך הם היו מרגישים.

אתם יודעים שפעם היו רק מלכים והם באמת החליטו על כולם כל הזמן?

שקופית 2 מסע בזמן: מהמלך הבודד ועד אלינו

מה אומרים: "פעם, לפני המון שנים, היה מלך או שליט יחיד. רק הוא החליט. אם הוא רצה שכולם ילבשו אדום – כולם לבשו אדום. זה היה כמו **האגדה** של פרעה במצרים, זוכרים? בסיפור פרעה החליט שבני ישראל יהיו עבדים. הסיפור מלמד אותנו שזה לא צודק להיות עבדים של איש אחד. לאט לאט, אנשים הבינו שזה לא נעים שמישהו אחד קובע הכל, והם המציאו שיטה חדשה".

אם השאלות למעלה לא היו מספיקות אפשר להוסיף: "איך אתם הייתם מרגישים אם היה מישהו שאומר לכם כל הזמן מה לעשות, לא אמא ואבא פשוט מישהו אחר שמחליט עליכם כל הזמן ושהחוקים שלו אולי נחמדים בשבילו אבל לא נחמדים בשבילכם?" לתת לילדים מקום לענות ולהביע דעה.

שקופית 3 פתיחה: "אז איך מחליטים?"

- מה אומרים:** "אז היום אנחנו ננסה יותר להבין מה זה בעצם אומרת תגידו, קרה לכם פעם בהפסקה שחלק רצו לשחק משהו אחד וחלק רצו משהו אחר? איך החלטתם? האם הילדה הכי חכמה החליטה? אולי הילדה הכי יפה? או הילדה הכי חזקה? האם עשיתם הצבעה?"

"היום נצא למסע בזמן ונגלה את הסוד של 'איך מחליטים הכי טוב ואיך זה בכלל קשור לדמוקרטיה'".

אתם מכירים את המילה הזו? זו מילה של גדולים אבל שומעים אותה הרבה בחדשות גם. מישהו יודע מה היא אומרת?

לתת לילדים לזרוק רעיונות בהצבעה.

אז היום אנחנו רגע נלמד קצת על דמוקרטיה ואיך היא נוצרה ומה הכי חשוב בה!

שקופית 4 מסע בזמן: איפה נולד הרעיון?

- **מה אומרים:** "אז כמו שאתם מבינים, זו לא היתה חוויה נעימה לאנשים, שהיה מי שהחליט עליהם כל הזמן ונתן חוקים שאולי היו טובים לו, אבל לא טובים לכולם!"
ואז החלה אבולוציה! "אתם יודעים מה זה אבולוציה? אבולוציה זו התפתחות! יש את האבולוציה שכולם מכירים – שמסבירה את התפתחות בני האדם מאב קדמון משותף – מכירים נכון?
אבולוציה זו מילה שאפשר גם לומר על רעיונות! אבולוציה של רעיונות – זו בעצם התפתחות של רעיונות חדשים! עם הזמן יותר ויותר אנשים התחילו לחשוב שצריך דרך אחר, לנהל את המדינה, שמלך זה לא טוב, שצריך חוקים, שיהיה הוגן, שיהיה מקום לכולם להביע דעה ושלא רק חלק קטן יקבלו החלטות ושצריך להתחשב בכולם! הרעיונות האלו התחילו ביוון העתיקה!"
- "ביוון, אנשים התחילו לשבת יחד בכיכר העיר ולדבר. הם אמרו: 'למה רק המלך צריך להחליט? **גם אנחנו חכמים ויש לנו רעיונות!**' זה היה הרגע הראשון שבו **התחיל להתפתח** הרעיון שקוראים לו דמוקרטיה. זה היה בסיס קטן.
- "אז, לאט לאט, הרעיון הזה ש'כולם יכולים להחליט' התגלגל והתגלגל והשתפר, עד שהגיע לצורה הכי טובה שיש היום".

שקופית 5: אבל מה זה בכלל דמוקרטיה?

- **מה אומרים:** "דמוקרטיה היא כמו מעגל שבו כולם שווים זו מילה גדולה שפירושה 'הכוח של העם'. זה אומר שכולנו מחליטים יחד. זה מתחבר למשפט יפה מהיהדות: 'ואהבת לרעך כמוך'. אם אני רוצה שיקשיבו לי, אני חייב להקשיב לחבר שלי. בדמוקרטיה, לכולם יש מקום".

שקופית 6: דגש מיוחד: אסור להפלות!

- מה אומרים": דיברנו על זה שרוב הכיתה יכולה לבחור את סוג המשחק (זה הרוב קובע). אבל יש דבר אחד שאסור לנו לעשות אף פעם, וזה משהו שהדמוקרטיה אוסרת עליו בחוק, וגם היהדות דוחה אותו: אסור למנוע ממישהו לשחק או לומר להם שאסור להם להשתתף רק בגלל שרוב הילדים החלטנו.
- "זכרים את הדוגמאות מההתחלה? איך הרגשתם כשאתם הייתם אלו שסובלים מהחוקים – אז זה בדיוק זה, בדמוקרטיה, אסור לרוב, אפילו שהרוב קובע, להפוך לסוג של מלכים אל האחרים ולהחליט עליהם.
- תארו לעצמכם שמישהו אומר: 'אתם לא יכולים לשחק איתנו כי אתם ג'ינג'ים' או 'רק הילדים נמוכים יכולים להיכנס לכיתה'. זה נקרא אפליה – וזה נורא לא צודק! בדמוקרטיה אמנם הרוב קובע, אבל הרוב תמיד תמיד שומר על המיעוט (אלו שהם קצת) ואפילו אם הרוב דווקא מסכימים שילדים גבוהים לא משחקים – זו החלטה אסורה ופסולה, כי אנחנו בדמוקרטיה משתפים את כולם ולכולם יש זכויות.
- "בדמוקרטיה ובערכים היהודיים שלנו, כולנו בני אדם שווים. החוק הוא כמו חומה גבוהה ששומרת שלא יגידו לאף אחד 'אתה לא שייך' או 'אתה שונה מדי'. לכולם מגיע יחס שווה וכבוד, לא משנה מה צבע השיער או הגובה או מאיפה באו ההורים שלהם".

"בואו נראה סרטון קצר שיסכם לנו כל מה שלמדנו עד עכשיו ואז נעשה בחירות אמיתיות משלנו כאן בכיתה"

שקופית 7: ניסוי בדמוקרטיה – בחירות בכיתה

- **הפעילות:** עורכים הצבעה על נושא פשוט (למשל: איזה שיר נשמע בסוף השיעור / איזו חיה נצייר). כל אחד כותב פתק עם מה שהוא בחר. מקפלים את הפתקים ואז מוביל השיעור עושה ספירה ורואים מי זכה.
 - **הדגש:** לאחר ההצבעה, פונים לילדים ש"הפסידו".
 - **מה אומרים:** הרוב בחר את שיר א'. אבל רגע, מה עם מי שרצה את שיר ב'? האם בגלל שהם רצו משהו אחר מאיתנו אנחנו יכולים לומר להם – אתם לא משתתפים בפעילות או אתם לא יכולים לשחק איתנו כי אנחנו הרוב ואתם לא הצבעתם איתנו? – מותר לנו להתנהג אליהם לא יפה ולקרא להם בשמות? – לתת לילדים לענות.
 - "בדמוקרטיה, גם מי שלא ניצח בהצבעה הוא עדיין חלק חשוב, ואנחנו מכבדים אותו ושומרים עליו! כל אחד יכול להיות מה שהוא רוצה (מימוש עצמי) ולחיות בכבוד".
 - "זהו אלופים אתם! הצלחתם להבין קצת מהי דמוקרטיה? מי יכול לומר לי מהו חוק הזהב בדמוקרטיה?" – לתת להם לענות (לא הרוב קובע, אלא השמירה על המיעוט ושיתופו).
- סוף השיעור.